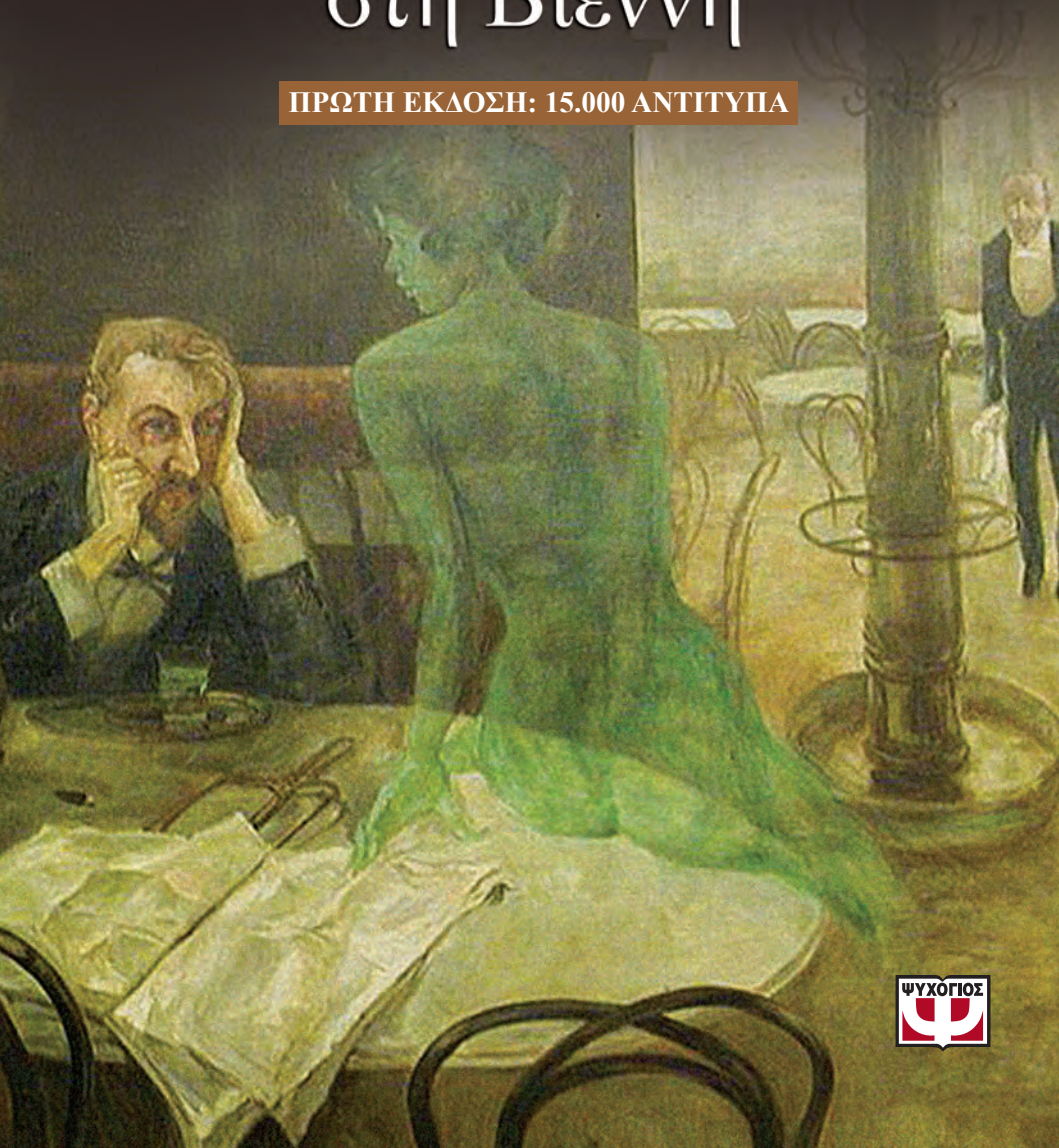

ΜΑΡΩ ΒΑΜΒΟΥΝΑΚΗ

Κυριακή απόγευμα στη Βιέννη

ΠΡΩΤΗ ΕΚΔΟΣΗ: 15.000 ΑΝΤΙΤΥΠΑ

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Κυριακή απόγευμα στη Βιέννη**
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Μάρω Βαμβουνάκη
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Άννα Μαράντη
ΣΥΝΘΕΣΗ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Χρυσούλα Μπουκουβάλα
ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Viktor Oliva, *The Absinthe Drinker* (1901).
Το πρωτότυπο έργο βρίσκεται στο διάσημο *Café Slavia*, στην Πράγα.
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Ραλλού Ρουχωτά
ΕΚΤΥΠΩΣΗ – ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ: CPI books

© Μάρω Βαμβουνάκη, 2012
© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2012

Πρώτη έκδοση: Μάιος 2012, 15.000 αντίτυπα

ISBN 978-960-496-746-9

Τυπώθηκε σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτιού.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής αδειάς του εκδότη κατά οποιοδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.
Έδρα: Τατοίου 121
144 52 Μεταμόρφωση
Βιβλιοπωλείο: Μαυρομυχάλη 1
106 79 Αθήνα
Τηλ.: 2102804800
Telefax: 2102819550
www.psichogios.gr
e-mail: info@psichogios.gr

PSICHOGIOS PUBLICATIONS S.A.
Head office: 121, Tatoiou Str.
144 52 Metamorfossi, Greece
Bookstore: 1, Mavromichali Str.
106 79 Athens, Greece
Tel.: 2102804800
Telefax: 2102819550
www.psichogios.gr
e-mail: info@psichogios.gr

ΜΑΡΩ ΒΑΜΒΟΥΝΑΚΗ

Κυριακή απόγευμα
στη Βιέννη

ΠΡΩΤΗ ΕΚΔΟΣΗ
15.000 ΑΝΤΙΤΥΠΑ

ΑΛΛΑ ΕΡΓΑ ΤΗΣ ΙΔΙΑΣ

- Ο Αρχάγγελος του καφενείου*, διηγήματα, 1η έκδοση, Εκδ. Πύρινος Κόσμος 1978, εξαντλήθηκε.
- Ο Κύκνος κι αυτός*, μυθιστόρημα, 1η έκδοση, Εκδ. Οδυσσεάς 1979, 10η έκδοση, Εκδ. ΦΙΛΙΠΠΟΤΗ, 1996.
- Το χρονικό μιας μοιχείας*, μυθιστόρημα, 1η έκδοση, Εκδ. Δόμος 1981, 23η έκδοση 1998.
- Αυτή η σκάλα δεν κατεβαίνει*, διηγήματα, 1η έκδοση, Εκδ. Δόμος 1982, 11η έκδοση 1998.
- Ντούλια*, Μυθιστόρημα, 1η έκδοση, Εκδ. Δόμος 1984, 11η έκδοση 1998.
- Χρόνια πολλά γλυκιά μου*, μυθιστόρημα, 1η έκδοση, Εκδ. ΦΙΛΙΠΠΟΤΗ 1985, 12η έκδοση 1999.
- Ο αντίπαλος εραστής*, μυθιστόρημα, 1η έκδοση, Εκδ. ΦΙΛΙΠΠΟΤΗ 1986, 22η έκδοση 2007.
- Η μοναξιά είναι από χόμα*, μυθιστόρημα, 1η έκδοση, Εκδ. ΦΙΛΙΠΠΟΤΗ 1987, 27η έκδοση 2007.
- Ιστορίες με καλό τέλος*, διηγήματα, 1η έκδοση, Εκδ. ΦΙΛΙΠΠΟΤΗ 1988, 12η έκδοση 2000.
- Οι παλιές αγάπες πάνε στον Παράδεισο*, μυθιστόρημα, 1η έκδοση, Εκδ. ΦΙΛΙΠΠΟΤΗ 1990, 33η έκδοση 2009.
- Τα κλειστά μάτια*, αφήγημα, 1η έκδοση, Εκδ. ΦΙΛΙΠΠΟΤΗ 1990, 8η έκδοση 2001.
- Τανγκό μες στον καθρέφτη*, μυθιστόρημα, 1η έκδοση, Εκδ. ΦΙΛΙΠΠΟΤΗ 1992, 15η έκδοση 2001.
- Το δωμάτιο που ταξιδεύει*, παιδικό, 1η έκδοση, Εκδ. ΦΙΛΙΠΠΟΤΗ 1992, 2η έκδοση 1996.
- Λουλούδι της κανέλλας*, ταξιδιωτικό, 1η έκδοση, Εκδ. ΦΙΛΙΠΠΟΤΗ 1993, 5η έκδοση 1998.
- Θεατρικά 1*, θέατρο, 1η έκδοση, Εκδ. ΦΙΛΙΠΠΟΤΗ 1994, 2η έκδοση 2007.
- Θεατρικά 2*, θέατρο, 1η έκδοση, Εκδ. ΦΙΛΙΠΠΟΤΗ 1994, 2η έκδοση 2007.
- Με βελούδινα βήματα ο χρόνος*, μυθιστόρημα, 1η έκδοση, Εκδ. ΦΙΛΙΠΠΟΤΗ 1995, 6η έκδοση 1999.
- Τα ραντεβού με τη Σιμόνη*, μυθιστόρημα, 1η έκδοση, Εκδ. ΦΙΛΙΠΠΟΤΗ 1996, 10η έκδοση 2003.

- Ο πιανίστας και ο θάνατος*, μυθιστόρημα, 1η έκδοση
(με το ψευδώνυμο Βίργκω Βολάνη), Εκδ. Δόμος 1993,
8η έκδοση 2000.
- Η κραταιά αγάπη*, μυθιστόρημα, 1η έκδοση, Εκδ.
ΦΙΛΙΠΠΟΤΗ 1998, 11η έκδοση 2004.
- Τηλεφωνήματα και ενοχές*, μυθιστόρημα, 1η έκδοση,
Εκδ. ΦΙΛΙΠΠΟΤΗ 1999, 6η έκδοση 1999.
- Το τραγούδι της μάσκας*, μυθιστόρημα, 1η έκδοση,
Εκδ. ΦΙΛΙΠΠΟΤΗ 2000, 6η έκδοση 2006.
- Ο Ντάνκαν γυρεύει τον Θεό*, μυθιστόρημα, 1η έκδοση,
Εκδ. ΦΙΛΙΠΠΟΤΗ 2001, 3η έκδοση 2001.
- ΕΡΩΤΑΣ: Το γελοιό και το δέος*, μυθιστόρημα, 1η έκδοση,
Εκδ. ΦΙΛΙΠΠΟΤΗ 2002, 5η έκδοση 2004.
- Όταν ο Θεός πεθαίνει* (μια συζήτηση με τον Αλέξανδρο
Κατσιάρα), 1η έκδοση, Εκδ. Δόμος 2003, 4η έκδοση,
Εκδ. Αρμός 2008.
- Όχι άλλη αναβολή, Μιχάλη*, βιογραφικό αφήγημα, 1η έκδοση,
Εκδ. ΦΙΛΙΠΠΟΤΗ 2004, 2η έκδοση 2004.
- Τα πράγματα που ζουν απ' τον χαμό*, 1η έκδοση, Εκδ.
ΦΙΛΙΠΠΟΤΗ 2005, 3η έκδοση 2006.
- Αντήχησα απ' το παρελθόν*, μελέτημα, Εκδ. ΦΙΛΙΠΠΟΤΗ 2007.

Από τις Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ κυκλοφορούν:

- Ο παλιάτσος και η Άνιμα*, ψυχολογία, 1η έκδοση, Εκδ.
ΨΥΧΟΓΙΟΣ 2006, 65η χιλιάδα 2011.
- Το φάντασμα της αξόδευτης αγάπης*, ψυχολογία, 1η έκδοση,
Εκδ. ΨΥΧΟΓΙΟΣ 2008, 81η χιλιάδα 2011.
- Χορός μεταμφιεσμένων*, ψυχολογία, 1η έκδοση, Εκδ.
ΨΥΧΟΓΙΟΣ 2009, 30ή χιλιάδα 2009.
- Μια μεγάλη καρδιά γεμίζει με ελάχιστα*, ψυχολογία, 1η
έκδοση, Εκδ. ΨΥΧΟΓΙΟΣ 2010, 32η χιλιάδα 2011
- Το χρονικό μιας μοιχείας*, τόμος με τρεις νουβέλες, 2η έκδοση,
Εκδ. ΨΥΧΟΓΙΟΣ 2010, 16η χιλιάδα.
- Αυτή η σκάλα δεν κατεβαίνει*, διηγήματα, 2η έκδοση, Εκδ.
ΨΥΧΟΓΙΟΣ 2009, 6η χιλιάδα 2011.
- Ο ερωτευμένος Πολωνός*, 1η έκδοση, Εκδ. ΨΥΧΟΓΙΟΣ 2011,
30ή χιλιάδα 2011.

Περιεχόμενα

<i>Πρόλογος: για εκείνον και την καμπαρντίνα του</i>	11
Κυριακή απόγευμα στη Βιέννη	15
Το σύνδρομο του Άμλετ ή Πατέρες και γιοι	44
Βούληση και μισο-βούληση	73
Ο κόσμος των κοιμητηρίων	106
Ανεπτυγμένοι διανοητικά, καθυστερημένοι συναισθηματικά ή Ποιος προδίδει ποιον	120
Ερωτευμένη με τον εαυτό της	153
Το παραμύθι της εύκολης ζωής	177
Γιατί τελειώνει ο έρωτας;	188
Χωρίς ανταμοιβή	213
Ραντεβού με διάσημο μέντιουμ ή Η ανασφάλεια είναι προληπτική	221
Διακριτικές προσφορές	256
Όσα ζούμε ολομόναχοι	281
Μάλερ και Λουκάς	304
<i>Βιβλιογραφία</i>	323

Πρόλογος

Για εκείνον και την καμπαρντίνα του

Χειμωνιάτικο απόγευμα και ο άντρας βαδίζει άσκοπα, αυτός και η καμπαρντίνα του, τόσο μόνος, τόσο εξαίσια μόνος, στους κεντρικούς αλλά και τους πλαϊνούς, τους ερημικούς δρόμους της Βιέννης. Με τις απομυθοποιητικές σκέψεις που πάντα του προξενούν τούτες οι γειτονίες της ψυχανάλυσης, αναρωτιέται για χιλιοστή φορά πώς άραγε αξίζει να ζει κανείς, πώς να ερμηνεύει τον κόσμο: ως επιστήμονας ή ως ποιητής; Γίνεται να συνδυασθούν πειστικά οι δυο οπτικές; Βαδίζει με την καμπαρντίνα του και ψιλοβρέχει. Μ' εκείνη την απαλή βροχή, την παραπλανητική βροχή που σε χαϊδεύει, μέχρι να διαπιστώσεις πως σε έχει κάνει μούσκεμα.

Επειδή περιφέρεται, και μάλιστα Κυριακή απόγευμα, στην πιο μουσική πόλη, δε γίνεται να μην κάνει, ανάμεσα στους άλλους, και λογισμούς ρομαντικούς, εφηβικούς, σιλερικούς σχεδόν, να μην παραπονεθεί πως σαν το ψιλό-

βροχο με τα χάρδια του έτσι και οι υποσχέσεις των ερώτων σε παραπλανούν. Όχι πως ορκίστηκε ή του ορκίστηκαν ποτέ ένα «πάντα» οι αγάπες του, δεν έφτασε η ζωή του σε τέτοιες κορυφώσεις, αλλά να, το ξέρει ότι συχνά αυτό γίνεται και το συλλογίζεται θεωρητικά.

Οι εραστές συνηθίζουν να ορκίζονται, με συγκινητική πεποίθηση και θάμβος για τη δική τους εξαίρεση, ένα ιερό «πάντα»! Ακόμη κι όσοι μεγάλωσαν στη ζούγκλα, όσοι ποτέ δεν το άκουσαν από τρίτους, δεν το διδάχθηκαν από μυθιστορήματα ή από το θέατρο. Το «πάντα» από πού έρχεται; Ποιο στοιχείο της ψυχής και της σάρκας το ονειροπολεί, το απαιτεί τόσο επιτακτικά, τόσο αναγκαία, τόσο επίμονα, παράλογα επίμονα, αν ήταν μονάχα μια αφέλεια; Μήπως οι όρκοι για το αιώνιο είναι το φυσιολογικό και η προδοσία τους το αφύσικο; Μήπως κι εδώ η πτωτική ζωή μάς κλαδεύει την ακεραιότητα;

Τέτοια κι άλλα τέτοια περνούν από το νου του όπως περπατά στη Ρινγκστράσε ελαφρώς σκυφτός με τα χέρια στις τσέπες.

Το να περιπλανιέσαι ασυντρόφευτος σε μια ξένη, μακρινή πολιτεία είναι σαγήνη μαγική, είναι μια ελευθερία μαγική που ξεδιπλώνει σαν φίδι ο μαγεμένος αυλός απ' τις αφίσες της Όπερας. Μίλια μακριά από τους δικούς σου, από όσους σε ξέρουν και σε παρατηρούν, μακριά από τις συνθήκες της κανονικής σου καθημερινότητας, μπορείς να κινείσαι αδέσμευτος, ανύπαρκτος κατά κάποιον

τρόπο. Ακόμη κι από τον εαυτό σου σαν να αποταυτίζεσαι και να παρακολουθείς το είναι σου και την ιστορία του από μια απόσταση. Με μια απρόσκοπτη ειλικρίνεια, χωρίς αναστολές ότι σε κρίνουν, σε παρακολουθούν, σε περιμένουν για το ένα ή το άλλο καθήκον.

Έτσι αποταυτισμένος λοιπόν από τον εαυτό του και την Αθήνα, έτσι ανεξάρτητος, μπορεί να συζητά με τη σκέψη του όσο θέλει. Περιφέρεται στα δρομάκια της παλιάς πόλης, της εβραϊκής συνοικίας, στις δεντροστοιχίες των γραμμών του τραμ, δίπλα από το αρχοντικό των Στράους, κάθεται σε ζαχαροπλαστεία που μυρίζουν καφέ και φρεσκοψημένη μηλόπιτα, κοιτά από το τζάμι τα οξειδωμένα γλυπτά στον καθεδρικό του Αγίου Στεφάνου, για ελάχιστα ερωτεύεται μια αιγιματική γυναίκα, ωραία και άγνωστη. Μετράει και ξαναμετράει το κουράγιο του για νέα ζωή: την όρεξή του, την κούρασή του. Πόσο η μια, πόσο η δεύτερη... Ετούτη η παρένθεση της Βιέννης άραγε τον εκφράζει; Είναι η αλήθεια του ή μια ονειροφαντασία από την ευχαρίστηση του σύντομου ταξιδιού; Συνέβη όντως; Πώς θα τη θυμάται έπειτα από χρόνια;

Και τον πρόλογο τούτον που δίχως ιδιαίτερη ουσία προσπαθώ να συναρμολογήσω, πού να τον οδηγήσω; Τι να πω εντέλει; Την τελευταία εβδομάδα ξαναδιαβάζω, ύστερα από δεκαετία, τον Έφηβο του Ντοστογιέφσκι, με αφορμή το ότι ο Μάρκες στην αυτοβιογραφία του δηλώνει ότι είναι το αγαπημένο του μυθιστόρημα. Το ξαναδιαβάζω αργά, προσεχτικά, αναζητώντας κι εμένα, πόσο άλλαξα μέσα σε τούτα τα δέκα χρόνια. Τι ίσως τώρα καταλαβαί-

νω; Στέκομαι λοιπόν και αντιγράφω μια παράγραφο που βρίσκω πως ταιριάζει με τη Βιέννη και όσα έγιναν στον άντρα ετούτο το κυριακάτικο απόγευμα. Άλλωστε, πάντα ο Ντοστογιέφσκι ξέρει να τα βάζει όλα στη θέση τους:

Τι κι αν σκορπιστεί αυτή η καταχνιά και τραβηχτεί προς τα πάνω και συμπαρασύρει στο τράβηγμά της ολόκληρη τούτη τη σάπια και γλυστερή πολιτεία και τη σκορπίσει και την εξατμίσει [...]

Βλέπω όλους αυτούς, που τρέχουν και σκοτώνονται κι ωστόσο, ποιος ξέρει, μπορεί, κιόλας, όλ' αυτά να 'ναι κάποιο όνειρο και κανένας απ' αυτούς τους ανθρώπους να μην είναι πραγματικός, αληθινός, καμιά του πράξη πραγματική. Κι αν ξαφνικά ξυπνήσει κάποιος που τα ονειρεύεται όλ' αυτά κι όλα μονομιάς εξαφανιστούν;

Κι αλλού γράφει και αμφιβάλλει, και με κάνει κι εμένα, που ξαναγράφω βιβλίο, να αμφιβάλλω: Γιατί γράφω; Γιατί ξανά;

Πρέπει να παραείσαι σιχαμερά αυτοερωτευμένος για να γράφεις ξετσιπίωτα για τον εαυτό σου. Έχω μονάχα αυτό το ελαφρυντικό, πως δε γράφω με το σκοπό που γράφουν όλοι, δηλαδή για να με παινέσει ο αναγνώστης. Αν αποφάσισα ξαφνικά να περιγράψω με κάθε λεπτομέρεια όσα μου συνέβηκαν από πέρσι, τ' αποφάσισα από μια δυνατή εσωτερική ανάγκη: τόσο πολύ με κατέπληξαν όλα αυτά τα συμβάντα.

Κυριακή απόγευμα στη Βιέννη

Το πατάρι του ζαχαροπλαστείου έβλεπε από την τζαμαρία του προς το πλαϊνό κλίτος του Αγίου Στεφάνου, απέναντι και λίγο πιο πάνω από τη σκάλα που κατεβαίνει στο υπόγειο του μετρό. Ο γοθτικός όγκος του κτίσματος, παράξενα μετεωριζόμενος στο απογευματινό σύμπαν της πόλης, παρά το ανυπολόγιστο βάρος του, πότε προκαλούσε δέος και ανάταση και πότε κάτι σαν τρόμο υπερβολικής επιβολής πάνω στους καινούργιους επισκέπτες.

Απέναντι από τον ανολοκλήρωτο Βόρειο Πύργο του τραγικού πρωτομάστορα Πουχσμπάουμ, μπορούσε να αγναντεύει το πλέγμα των εκατοντάδων γλυπτών στην πρόσοψη του γιγάντιου καθεδρικού. Πετροπελεκημένοι άγιοι, Τεύτονες ιππότες και οι θυρεοί, άγγελοι, μορφές δαιμονικές, μορφές της Αποκαλύψεως, σύμβολα υπερφυσικά και δεισιδαιμονικά, περιστέρια και γύπες, σταυροί, μηχανές μαρτυρίου, οσιομάρτυρες, ένας πετρωμένος κόσμος προαιώνιας θρησκευτικότητας, ανά-

κατης με κοσμική εξουσία, παραδείσιων προσφορών μαζί με μεσαιωνική ζοφώδη τιμωρία, στεκόταν ασάλευτος και όμως ικανός να ζωντανέψει, προστατευτικός ή απειλητικός, μόλις κάποιο σκίρτημα πίστης του περαστικού διαβάτη θερμανθεί και τον ζωοδοτήσει. Λες και όλα τα φοβερά γλυπτά του καθεδρικού της χειμωνιάτικης Βιέννης μέσα στην ακινησία τους αυτό αναμένουν, μια κάποια κινητοποίηση. Από συγκίνηση ή φόβο, δε διακρίνουν.

Ο ήλιος, παράξενα ροδόχρωμος από τους Δεκεμβριανούς νοτιάδες που νωρίτερα ελαφριά έπνεαν, είχε ήδη βυθιστεί στο γκριζωπό πάπλωμα από νέφη και κεντούσε το περίγραμμά τους με κλωστή από ολόχρυσο φως. Αν ένας ρομαντικός Άγγλος ζωγράφος, που λατρεύει να αναπαριστά συνταρακτικούς ουραμούς, έκανε κάτι τέτοιο σε βουκολικό πίνακα σίγουρα οι θεατές του θα το έκριναν υπερβολικό, θα έκριναν πως άφησε αχαλίνωτη τη φαντασία του και πως δε συμβαίνουν τέτοια ακραία φαινόμενα στην πραγματικότητα της φύσης. Κι όμως, στον ουρανό συμβαίνουν τα πιο απροσδόκητα, μονάχα που σπανίως σηκώνουμε το κεφάλι και κοιτάμε προσεχτικά προς τα πάνω.

Θυμάται ξανά εκείνο το αλησμόνητο απόσπασμα από το *Πόλεμος και Ειρήνη* του Τολστόι, όταν ο ετοιμοθάνατος, τραυματισμένος στη μάχη, κόμης Μπαλκόνσκι, ξαπλωμένος ανάσκελα στην υγρή γη, μην μπορώντας να κάνει οτιδήποτε άλλο, συνειδητοποιεί ότι είναι η πρώτη φορά στη ζωή του, στη ζωή του που τώρα σβήνει, που

παρατηρεί προσεχτικά τον ουρανό, τα νέφη, τον αενάως εναλλασσόμενο φωτισμό εκεί ψηλά.

Ο σερβιτόρος του παλιομοδίτικου ζαχαροπλαστείου, με μαύρο, ελαφρώς τριμμένο κοστούμι, έχει ανεβεί με το δίσκο στο πατάρι όπου εκείνος κάθετοι κοιτώντας τον καθεδρικό, το γοτθικό Βέλος Στεφλ, πιο πάνω τον ουρανό, και θυμάται τον Μπαλκόνσκι. Στέκεται πίσω του και, σκύβοντας από πλάι, ακουμπά διακριτικά το δίσκο στο τραπεζάκι με τον βιεννέζικο καφέ που του παράγει. Ακούγονται μετά τα βήματά του, βήματα από παλιό λουστρίνι, να τρίζουν στην ξύλινη ελικοειδή σκάλα, όπως κατεβαίνει για το ισόγειο του μαγαζιού.

Παρά τον ροδόχρωμο απογευματινό ήλιο, τα σύννεφα έχουν τώρα πυκνώσει πρησιμένα από βροχή. Σε λίγο θα αρχίσει ένα ψιλόβροχο, κάτι ανάμεσα σε χιονόνερο και αόρατες βελόνες. Το κρύο όσο θα νυχτώνει θα γίνεται διαπεραστικό, το τζάμι της τζαμαρίας θα παγώσει, στις γωνιές θα σωρευτεί λευκή πάχνη, κι ο άντρας μετά τον καφέ θα ζητήσει να του φέρουν ένα ποτήρι κονιάκ. Πάλι τα απαλά βήματα του σερβιτόρου θα τρίζουν στη σκάλα καθώς θα ανεβαίνει και θα κατεβαίνει. Από κάτω, έξω από το μεγάλο παράθυρο όπου κάθετοι, παρατηρεί ένα ζευγάρι που φιλιέται σε μια άκρη στο πεζοδρόμιο και ένα νεαρό με μακριά μαλλιά όπως περπατά, κρατώντας μια μαύρη θήκη με βιόλα. Βιόλα ντ' αμόρε; Βιόλα ντα γκάμπα; Ποιος ξέρει!

Λίγο πιο κάτω, είτε με ήλιο είτε με καταρρακτώδη βροχή, το άγαλμα του Γουτεμβέργιου, στοχαστικό, θα συλλογίζεται ατέρμονα, τι άλλο πια; Αφού την κατάφερε την τρομερή ανακάλυψή του! Οι εφευρέτες, οι στοχαστές, οι μεγάλοι καλλιτέχνες είναι πλάσματα άπληστα, ίσως όσο και οι βαριά ερωτευμένοι. Όση επιτυχία και αν κέρδισαν με τη δουλειά τους, πάλι διψούν το περισσότερο, πάντα θα είναι προσηλωμένοι σ' αυτό που δεν μπόρεσαν, ή μάλλον στο βασανιστικότερο, σ' εκείνο που ξέρουν πως μπορούν, ωστόσο πρέπει επιτακτικά να βρουν τον τρόπο να λάβει όψη. Η επιτυχία, η αναγνώριση υπήρξαν για άλλη μια φορά προσχήματα, το καταλαβαίνουν ευθύς μόλις τις κερδίσουν. Είναι η μυστήρια δίψα το πρώτιστο, αυτή η ακόρεστη δίψα να ερευνούν την ύπαρξή τους, τις δυνατότητές τους που συνεχώς αναβλύζουν από τη θάλασσα μέσα τους. Είναι το στοίχημα με το όραμα. Η φύση του δημιουργού με την οποία τους μπόλιασε ο Δημιουργός εκείνη τη δύσκολη μέρα της Γένεσης.

Κι έτσι, ο Γουτεμβέργιος, στην παρακάτω πλατεία, δε μοιάζει καθόλου περήφανος, δε μοιάζει ήρεμος, καθόλου ειρηνεμένος, ο πυρετώδης νους του πετάει ολοφάνερα αλλού, έξω από το άγαλμα, την πλατεία, τον κόσμο και όσα φαντάζονται και διηγούνται με θαυμασμό οι ξεναγοί για τον ίδιο.

Παραδίπλα του στο καφενείο, σε άλλο μαρμαρίνο στρογγυλό τραπέζι, ένας ηλικιωμένος ευγενής κύριος έχει ανοίξει την εφημερίδα του και διαβάζει απορρο-

φημένος από ώρα. Κάνει εντύπωση το πόσο διακριτικά γυρνά ποτέ ποτέ τις σελίδες, τίποτα δεν ακούγεται, θα έλεγες μάλιστα ότι περισσότερο ένας ανεπαίσθητος αέρας έρχεται από το γύρισμα των μεγάλων σελίδων παρά ότι βγαίνει κάποιος ήχος. Το ρολόι του απέναντι μεγάλου χτυπάει πνιχτά, σχεδόν βήχει –όπως από γέρικο βραχνό στόμα– τις ώρες.

Το απομεινόμερο της τηλεφώνησε από τηλεφωνικό θάλαμο σε πάροδο της οδού Ρέσελγκασε. Η φωνή της ερχόταν από το διαμέρισμά τους στο Παγκράτι ανατριχιαστικά ολοκάθαρη, σαν να βρισκόταν μαζί του στριμωγμένη μέσα στο θάλαμο, κολλημένη πάνω του. Την άκουσε, όπως πάντοτε, αναστατωμένη. Αυτή τη φορά ήταν υπερβολικά ανήσυχη γιατί στις ειδήσεις της τηλεόρασης τα μεσάνυχτα είδε ότι στο Σουδάν έγιναν πάλι ταραχές και έσφαξαν αμάχους, ανάμεσά τους ένα παιδί, ένα μικρό μαθητή του δημοτικού σχολείου. Συνέχισε με λαχναρισμένη φωνή να του εξηγεί ότι ένας πολεμικός σχολιαστής στην τηλεόραση υποστήριζε ότι σύντομα και οι μαύροι μετανάστες στην Ευρώπη θα εξεγερθούν, πως η εξέγερση θα ξεκινήσει από το Παρίσι, σίγουρα από εκείνη τη γειτονιά στο Παρίσι, ολοένα πληθαίνουν οι έγχρωμοι, και άμα τους δοθεί μια εκκίνηση, το τεράστιο μίσος τους προς τη λευκή φυλή θα ξεσπάσει και θα αδειάσει σε ένα κύμα αίμα.

«Ένα κύμα αίμα!» του ξαναφώναξε πειραγμένη που

εκείνος δε συμμεριζόταν την αγωνία της. Που δεν της απαντούσε καν πάνω σ' αυτό. «Ζούμε πολύ άσχημους καιρούς», πρόσθεσε θυμωμένη λες και ήταν κι εκείνος υπαίτιος γι' αυτούς τους άθλιους καιρούς που όλο και χειροτερεύουν και απειλούν πρώτη την ίδια τη γυναίκα του. Τον κατηγορήσε για άλλη μια φορά ότι δεν έχει πολιτική ευαισθησία, πως είναι ανεπίτρεπτα αδιάφορος για ιδέες, από το πανεπιστήμιο το είχε αυτό, πως είναι απορροφημένος σαν μικροβιολόγος πάνω στο μικρό του εγώ. Πως δεν πρόκειται ποτέ να γεννήσει ένα παιδί μαζί του, όχι μόνο γιατί εκείνος δεν έχει πολιτική ευαισθησία αλλά και γιατί δεν είναι να φέρνεις στον άγριο, άδικο κόσμο ακόμη έναν ετοιμοθάνατο στρατιώτη.

«Θα μπορούσαμε να κάνουμε κορίτσι», σχολίασε κουρασμένος εκείνος, όχι γιατί ήθελε να γίνει πατέρας κοριτσιού αλλά γιατί η λογική του τον γαργαλούσε να κάνει παιχνίδι. Αμέσως το μετάνιωσε μια και ένας χείμαρρος από την άκρη της γραμμής τον καταδίκασε ότι την ειρωνεύεται. «Τι καιρό έχει στην Αθήνα;» τη ρώτησε ακόμη πιο κουρασμένος μήπως την ανακόψει. Εκείνη είχε τουλάχιστον το προτέρημα σε κάθε ερώτησή του, και την πιο απροσδόκητη και άσχετη με το προηγούμενο θέμα, να απαντά ξεχνώντας όσα έλεγε μέχρι πριν. Μπορούσε να μεταστρέφεται σαν μια καλή μαθήτριά που έπρεπε να ξέρει αυτομάτως ό,τι κι αν τη ρωτάνε. Γενικά συμπεριφερόταν σαν άριστη μαθήτριά που δίνει εξετάσεις στα προφορικά. Λίγο από ψυχαναγκασμό, από διαρκές άγχος, λίγο από ματαιοδοξία, δεν άφηνε τίποτα να της πέσει κάτω.

Έκλεισε γρήγορα το ακουστικό γιατί ο θόρυβος του τραμ που περνούσε από τη στάση κάλυπτε τη φωνή του και όσα εκείνη του περιέγραφε για τον απτικό καιρό... Ο θόρυβος του τραμ τον εξυπηρέτησε τέλεια. Πρόλαβε να το κλείσει όταν διαισθάνθηκε πως πλησίαζε η στιγμή που η λυρική περιγραφή της θα μεταβαλλόταν σε ένα ασθμαίνον κατηγορητήριο για τη μόλυνση του περιβάλλοντος, για το επικείμενο τέλος του πλανήτη Γη.

Όταν την πρωτογνώρισε, στα φοιτητικά τους χρόνια, τον είχε ερεθίσει η εκρηκτικότητά της. Ο ζήλος της για τα κοινά που της φλόγιζε το βλέμμα και τα μάγουλα, η ορμητικότητά της να παίρνει μέρος σε πορείες, διαδηλώσεις, να είναι πρώτη σε φασαρίες που διατείνονταν ότι θα βελτιώσουν κάτι στα κοινά, να ξενυχτά σε κομματικά στέκια, καπνίζοντας ακαταπαύστως όπως όφειλε τότε κάθε προοδευτική γυναίκα, καβγαδίζοντας, και να διαβάξει ιστορία και κοινωνιολογία, ακόμη και τις στήλες των εφημερίδων με τα σινεμά, κρατώντας πάντα ένα μολύβι στο χέρι της για να κρατά σημειώσεις. Του άρεσε η εικόνα της δίπλα στο αμπαζούρ, όπως έσκυβε ζαρώνοντας τα μάτια να καταλάβει μια παράγραφο. Ήταν πολύ νόστιμη, πολύ καυτή. Υπήρξε πολύ θηλυκή κάποτε, χωρίς να το συναισθάνεται, χωρίς να την ενδιαφέρει· αν το συναισθανόταν μάλιστα ίσως και να το κατέστρεφε με κάθε τρόπο, ήταν ταγμένη φεμινίστρια και τα φυσικά όπλα των γυναικών τα αηδίαζε από θέση και

τα περιφρονούσε. Εξοργιζόταν με τους άντρες που τους έδιναν τόση αξία, την πρώτη! Κι εκείνος σ' αυτά έδινε τότε αξία, φοβόταν να το φανερώσει μην του θυμώσει, μη δεν τον δεχθεί μέσα της, και παρίστανε πως καίγεται για την πολιτική και τις διαδηλώσεις. Όχι πως δεν τον ενδιέφεραν, όχι πως δεν τον απασχολούσε η κοινωνία και η Ιστορία, αλλά το άμεσο, το επιτακτικό, ήταν να της χαϊδέψει το στήθος.

Μετά το γάμο τους, η θέρμη της και τα ενδιαφέροντά της για τη δικαιοσύνη των τάξεων άρχισαν χρόνο το χρόνο να μοιάζουν με νευρασθένεια. Η ένταση δηλαδή που έβαζε στις αντιδράσεις της δεν ταίριαζε με το μέγεθος του αντικειμένου, και οι ανησυχίες της για τις αδικίες στον κόσμο έκαναν συνδυασμούς απαράδεκτους. Κατέληξε να βλέπει παντού κακόβουλες ίντριγκες και κινδύνους, ακόμη κι εκεί όπου άλλος κανείς δε θα μπορούσε να φανταστεί. Η καχυποψία της, τότε κωμική, τότε εκνευριστική, σίγουρα διαρκώς κουραστική, άρχισε να τον ανησυχεί.

Το ενδιαφέρον της για την ανθρωπότητα κατάντησε ένα διαρκές άγχος, φαινόταν να επιδιώκει να ακούει δυσάρεστα, να μεγαλοποιεί τους κινδύνους, να καταρρέει από αγανάκτηση, και, το χειρότερο, οι πράξεις της που προσπαθούσαν να προσφέρουν κάτι για το κοινό καλό, ακόμη και οι φιλανθρωπίες που σκοτωνόταν να προσφέρει, δεν ήταν αποτελεσματικές, συχνά πετύχαιναν το αντίθετο απ' αυτό που επιδίωκε. Κάπου έχανε το δρόμο των προθέσεών της, έτσι όπως χάνεται σε τέτοιες

περιπτώσεις η επαφή με την πραγματικότητα. Η κρίση της και οι εκτιμήσεις της για τα γεγονότα γύρω, και τα απλούστερα, άρχισαν να ξεχειλώνουν, ακόμη και να παραλογίζονται κάποιες φορές.

Είχε αϋπνίες και οι αϋπνίες την έκαναν πιο νευρική και πιο απαισιόδοξη, άρχισε να πίνει για να καλμάρει όταν νύχτωνε. Η φωνή της έγινε πιο στριγκιά και μια αυξανόμενη πολυλογία βασάνιζε την ίδια και τους γύρω, που στο τέλος με τρόπο την απέφευγαν. Άλλωστε, δεν άκουγε πια κανέναν, ούτε εκείνον στον οποίον έθετε μια ερώτηση περίμενε να ακούσει τι θα της απαντήσει. Γινόταν ανυπόφορα εξουσιαστική σε όλα και σε όλους, σε όσους δεν είχαν καμιά όρεξη να εξουσιαστούν, είχε βέβαιη λύση για τα πάντα. Την είχε κυριεύσει μια εμμονή να σώζει, ιδίως όσους ήθελαν με όλη τους την ψυχή να χαθούν. Τους έβαζε στο στόχαστρο με αυτό που θα μπορούσαμε να πούμε σωτηριομανία και ξεκινούσε ένα γελοίο κυνηγητό.

Την έπεισε να επισκεφτούν ένα νευρολόγο δήθεν για τις αϋπνίες της. Ο γιατρός, που ήταν τρίτος ξάδελφός του, την επομένη τού εξήγησε από το τηλέφωνο ότι έπασχε από αγχώδη διαταραχή αυξανόμενη και απαιτούσε θεραπεία. Έβλεπε πολύ δύσκολο να πεισθεί για μια θεραπεία με ειδικό, ήταν εξαιρετικά αλαζονική για να δεχθεί ότι έχει η ίδια πρόβλημα και όχι όλος ο άλλος κόσμος: πολύ δήθεν οικολόγος για να δεχθεί να πάρει άλλα φάρμακα πιο δυνατά από φασκόμηλο, τίλιο και χαμομήλι. Υποπτευόταν άγρια τις φαρμακευτικές εταιρείες

ιδίως μετά τα όσα διάβασε για τα πειράματά τους σε ανθρώπους της Αφρικής. Εκείνο το σκάνδαλο με τα παιδικά εμβόλια την είχε τσακίσει.

Όχι, η δική της αρρώστια ήταν η αρρώστια του πλανήτη Γη σε αντανάκλαση, δε δέχεται με τίποτα πως δεν είναι η υγεία της, η τρομερή υγεία της η αιτία που πάσχει. Αυτός άλλωστε ήταν ο λόγος που είχε ανάγκη τα πιο δυσάρεστα γεγονότα και τις κινδυνολόγες ειδήσεις για να εκτονώνει την αγωνία της μην την πνίξει. Δεν επιλέγονται συνειδητά αυτά, όμως το ασυνείδητο γνωρίζει τι χρειάζεται για να ανακουφίσει τις ταραχές του. Όχι μόνο εκτόνωνε έτσι την ένταση που την τυραννούσε, αλλά δικαιολογούσε και στον εαυτό της όπως και στους άλλους το αίσθημα της κατάθλιψης και της αθυμίας που κουβαλούσε. Δεν άντεχε τα ευχάριστα, την έκαναν να αισθάνεται ξένη προς αυτά γιατί δεν ήταν σε θέση να χαρεί, έπρεπε να τα σαμποτάρει, να ανακαλύψει και να προβάλλει τη μαύρη πλευρά, το ψεύδος που υποκρύπτουν. Μόνο μέσα στο σύνδρομο της Κασσάνδρας βρίσκει ανακούφιση, ένα είδος ανισόρροπης ισορροπίας.

Να προσέχεις το βλέμμα περισσότερο από τα λόγια, της έλεγε. Μην κρίνεις από τις πράξεις αυτές καθαυτές. Να γυρεύεις την κρυμμένη πρόθεση, εκεί είναι η καθαρότητα ή όχι της καρδιάς. Ένας εγωπαθής διαλέγει και ρόλο αγίου, μοιράζει περιουσίες στην ελεημοσύνη. Όμως σκοπός του δεν είναι το έλεος, είναι ο αυτοθαυμασμός, η επίδειξη, ένας θρίαμβος στους γύρω.

Μην εμπιστεύεσαι τα συναισθήματά σου, ούτε αγαπώ, ούτε δεν αγαπώ να λες εύκολα. Δε συμπονάς όσο νομίζεις. Συμπονούμε και από ταύτιση, όχι από ανθρωπιά. Είναι ο φόβος μη συμβεί και σ' εμάς το ίδιο κακό και προληπτικά το προβάrouμε. Πάντα εγώ! Ο πλησίον μένει απόμακρη γη. Η ουτοπία του άλλου!

Η ψυχή είναι πανίσχυρη. Μην κολλάς στην ψυχανάλυση, προορίζεται για τις πληγές, μετά χρειάζεσαι την πνευματική περιπέτεια, μόνη σου. Όπως πας σε ορθοπεδικό αν σπάσεις ένα πόδι. Θα σου γιατρέψει το κάταγμα, δε θα σου μάθει να βαδίζεις, ούτε το δρόμο, ούτε βέβαια τον προορισμό. Η ευθύνη σου είναι αμεταβίβαστη. Ετοιμάσου να με εγκαταλείψεις πριν παραλύσεις στο ντιβάνι μου!

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.
ΤΑΤΟΪΟΥ 121, 144 52 ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΤΗΛ.: 210 28 04 800 • FAX: 210 28 19 550
www.psichogios.gr • e-mail: info@psichogios.gr

ΚΩΔ. ΜΗΧΗΣΗΣ: 11433

ΔΙΑΒΑΣΩ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ ΓΙΑΤΙ ΚΑΘΕ ΒΙΒΛΙΟ ΕΙΝΑΙ ΕΝΑ ΒΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΥΤΟΓΝΩΣΙΑ